

Sygn. akt **XXVI GC 45/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVI Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Emilia Szczurowska
Protokolant:	Michał Lutrzykowski

po rozpoznaniu 15 marca 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **spółki akcyjnej z siedzibą w W.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w Warszawie**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

I. oddała powództwo;

II. zasądza od (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3.600,00 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Emilia Szczurowska

Sygn. akt XXVI GC 45/15

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XXVI Wydział Gospodarczy

z dnia 24 marca 2016 r.

Pozwem z dnia 19 lipca 2013 r. (data stempla pocztowego k. 27), wniesionym przeciwko pozwanemu Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w Warszawie, powódka (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. (dalej: (...) S.A.) wniosła o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci pkt 4 wyroku, wydanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział XVI Gospodarczy w dniu 13 marca 2009 r. sygn. akt XVI GC 493/07, zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie I Wydział Cywilny z dnia 14 kwietnia 2010 r. sygn. akt I ACa 721/09, opatrzonego klauzulą wykonalności w dniu 15 kwietnia 2013 r. a jako podstawę prawną powództwa powódka wskazała art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., powołując się przy tym na przedawnienie roszczenia, objętego tym tytułem.

W uzasadnieniu pozwu powódka wyjaśniła, że pkt 4 wyroku z dnia 14 kwietnia 2010 r. zawiera rozstrzygnięcie, wydane w trybie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazujące ściągnąć od niego z zasądanego na jego rzecz roszczenia kwotę 88.800,00 zł na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Warszawie tytułem brakującej części opłaty sądowej od apelacji. Wskazała, że termin przedawnienia roszczenia Skarbu Państwa o zapłatę tej kwoty upłynął w dniu 14 kwietnia 2013 r., bowiem w tej dacie upłynął ustanowiony mocą art. 116 u.k.s.c.

3-letni termin przedawnienia liczony od uprawomocnienia się roszczenia. Tym samym, zachodzi przesłanka do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Powódka zauważyła przy tym, że rozstrzygnięcie zawarte w pkt 4 wyroku nie uprawnia do egzekucji kwoty 88.800,00 zł z całego majątku powoda, ponieważ za wykonanie zobowiązania z pkt 4 wyroku odpowiada dłużnik zasądzony na rzecz (...) S.A. wierzytelności – tj (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. (dalej: (...) S.A.) – który może wypłacić powódce zasądzoną należność z pominięciem części, która jest obciążona obowiązkiem zwrotu kosztów sądowych (pozew k. 1-5).

Pozwany Skarb Państwa – Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu a w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, wykonującej obowiązkowe zastępstwo procesowe Skarbu Państwa w sprawie rozpoznawanej w pierwszej instancji przez sąd okręgowy (art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z 8 lipca 2008 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa Dz.U. nr 2013, poz. 1150 t.j.). Podniósł, że bieg przedawnienia roszczenia z pkt 4 przedmiotowego wyroku został przerwany przez złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności, który w ocenie strony pozwanej stanowi czynność przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia wskazaną w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. Pozwany złożył zaś wniosek o nadanie klauzuli wykonalności pkt 4 wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie sygn. akt I ACa 721/09 w dniu 18 marca 2013 r. a więc przed upływem 3-letniego terminu przedawnienia (pozew k. 72-76).

W toku sprawy strony konsekwentnie podtrzymywały uprzednio zaprezentowane stanowiska w sprawie. Odnosząc się do twierdzeń pozwanego, powódka wskazała, że roszczenie będące przedmiotem sporu stanowi wierzytelność Skarbu Państwa a tym samym stanowi środki publiczne. Podniosła, że należności Skarbu Państwa z tytułu nieuiszczonych kosztów sądowych są regulowane przez przepisy kodeksu postępowania cywilnego oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, które nie mają charakteru materialnoprawnego. Roszczenia te mają charakter szczególny, niesamodzielny. Zdaniem powódki, nie stosuje się więc do nich wprost przepisów kodeksu cywilnego a w tym w szczególności art. 123 § 1 pkt 1 k.c., wobec którego przepisy ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych stanowią przepisy szczególne. Innymi słowy, do roszczenia pozwanego wobec (...) S.A., jako roszczenia publicznoprawnego, nie mają zastosowania przepisy art. 123 k.c. a więc bieg terminu jego przedawnienia – stosownie do przywołanego przepisu – nie mógł ulec przerwaniu (załącznik do protokołu k. 128-130).

Na podstawie całokształtu materiału dowodowego, zgromadzonego w sprawie Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2010 r., wydanym w sprawie o sygn. akt I ACa 721/09, Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił punkt pierwszy wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy z dnia 13 marca 2009 r., wydanego w sprawie o sygn. akt XVI GC 493/07 z powództwa (...) S.A. z siedzibą w W. przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. o zapłatę, w ten sposób, że zasądził od (...) S.A. na rzecz (...) S.A. kwotę 980.922,85 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 22 września 2004 r. do dnia zapłaty. W pkt 4 przywołanego powyżej wyroku z 14 kwietnia 2010 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie nakazał ściągnąć z zasądzonego roszczenia, przysługującego wobec (...) S.A. od (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 88.800,00 zł tytułem brakującej opłaty sądowej od apelacji.

Dowód: wyrok z 13 marca 2009 r. Sądu Okręgowego w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy sygn. akt XVI GC 493/07 zmieniony wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 kwietnia 2010 r. sygn. akt I ACa 721/09 k. 21

W dniu 20 marca 2013 r. – prezentata biura podawczego na kopercie – Skarb Państwa-Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie wniósł do Sądu Okręgowego w Warszawie XVI Wydziału Gospodarczego wniosek o nadanie klauzuli wykonalności wyrokowi z dnia 14 kwietnia 2010 r. sygn. akt XVI GC 493/07 w zakresie jego pkt 4, odnoszącego się do dłużnika (...) S.A. z siedzibą w W..

Dowód: wniosek o nadanie orzeczeniu sądowemu klauzuli wykonalności z pełnomocnictwem i kopertą k. 2350-2352 akt dołączonych XVI GC 493/07

Postanowieniem z 15 kwietnia 2013 r., Sąd Okręgowy w Warszawie w osobie referendarza sądowego, nadał klauzulę wykonalności prawomocnemu wyrokowi Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 kwietnia 2010 r. sygn. akt I ACa 721/09 w zakresie jego pkt 4.

Dowód: postanowienie z dnia 15 kwietnia 2013 r. k. 2358 akt dołączonych XVI GC 493/07

Powyższe postanowienie zostało zaskarżone przez (...) S.A. w W. zażaleniem. Po uchyleniu przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy, odrzucającego wniesiony środek zaskarżenia – postanowienie z 13 sierpnia 2013 r. – Sąd Okręgowy w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy, postanowieniem z 22 maja 2015 r., po rozpoznaniu skargi na orzeczenie referendarza sądowego, utrzymał w mocy postanowienie z dnia 15 kwietnia 2013 r.

Dowód: zażalenie dłużnika na postanowienie z dnia 15 kwietnia 2013 r. z załącznikami i kopertą k. 2362-2388 akt dołączonych XVI GC 493/07; postanowienie z dnia 24 maja 2013 r. k. 2390 akt dołączonych XVI GC 493/07; zażalenie dłużnika na postanowienie z dnia 24 maja 2013 r. k. 2395-2403 akt dołączonych XVI GC 493/07; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie sygn. akt I Acz 1480/13 z 13 sierpnia 2013 r. k. 2457-2461 akt dołączonych XVI GC 493/07; postanowienie z 22 maja 2015 r. k. 2485-2487 akt dołączonych XVI GC 493/07

W dniu 29 kwietnia 2013 r. Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie polecił Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy – Żoliborza w Warszawie M. J. wszczęcie egzekucji przeciwko (...) S.A. W toku egzekucji komornik sądowy dokonał zajęcia wszystkich wierzytelności (...) S.A., przypadających spółce wobec (...) S.A. oraz Urzędu Skarbowego W. - B. a także wezwał go do wskazania majątku w trybie art. 801 i 761 § 1 k.p.c. W dniu 21 maja 2013 r. ten sam komornik dokonał zajęcia wszystkich wierzytelności uprawnionego, przypadających jemu od Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla miasta stołecznego Warszawy w W. S. G., w wyniku którego to zajęcia wyegzekwowano od (...) S.A. kwotę 88.800,00 zł.

Dowód: polecenie wszczęcia egzekucji k. 1 dołączonych akt Kms (...); kopia zawiadomienia o wszczęciu egzekucji i żądanie udzielenia wyjaśnień k. 15; kopia zajęcia wierzytelności k. 16; kopia zajęcia wierzytelności k. 17; postanowienie z 30-04-2013 k. 18; kopia zajęcia wierzytelności k. 19; kopia pisma komornika z 29 maja 2013 r. k. 20; kopia zawiadomienia o zajęciu rachunku bankowego i zakazie wypłat k. 26

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wskazanych dokumentów. Sąd zważył, iż dokumenty stanowiące materiał dowodowy w niniejszej sprawie są w przeważającym zakresie dokumentami urzędowymi, które zgodnie z art. 244 k.p.c. stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Strony nie kwestionowały także autentyczności dokumentów prywatnych (art. 245 k.p.c.) i Sąd też również nie miał wątpliwości, co do ich wartości dowodowej. Sąd ocenił cały materiał dowodowy zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów wynikającą z art. 233 k.p.c., uznając przedstawione dowody za przydatne do poczynienia na ich podstawie ustaleń faktycznych. Należy podkreślić, że stan faktyczny przytoczony w pozwie nie był przez stronę pozwaną kwestionowany. Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była wyłącznie jego ocena prawna.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu jako niezasadne.

W ramach niniejszego postępowania powódka domagała się pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności. Podstawą przedmiotowego powództwa przeciwegzekucyjnego jest art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. a dokładniej rzecz ujmując zdarzenie związane z niemożliwością egzekwowania zobowiązania w postaci przedawnienia roszczenia. Zgodnie z tym przepisem, dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także

na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Stosownie do treści przytoczonego art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., podstawą powództwa opozycyjnego mogą być zdarzenia, które zaszły po powstaniu tytułu egzekucyjnego i spowodowały wygaśnięcie zobowiązania dłużnika lub niemożność jego egzekwowania. Zdarzenia tego rodzaju określają wyłącznie przepisy prawa materialnego (wyrok SN z dnia 26 marca 2009 r., I CSK 282/08, niepubl., w którym uznano, że podstawy powództwa przewidzianej w art. 840 § 1 pkt 2 nie stanowi postanowienie o zawieszeniu rygoru natychmiastowej wykonalności wyroku zaocznego, oraz uchwała SN z dnia 17 kwietnia 1985 r., III CZP 14/85, OSNC 1985, nr 12, poz. 192, w której stwierdzono, że powództwo z art. 840 § 1 pkt 1 umożliwia dłużnikowi merytoryczną obronę przed egzekucją, a uchybienia formalne popełnione przez sąd w toku postępowania co do nadania klauzuli wykonalności dłużnik może zwalczać w drodze dostosowanego do tego zażalenia). Nie oznacza to, że w sytuacji gdy stronie przysługuje zażalenie na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności, nie może ona skorzystać z powództwa przewidzianego w art. 840 k.p.c., jeżeli równocześnie są spełnione przesłanki wytoczenia takiego powództwa (wyrok SN z dnia 8 lipca 2005 r., II CK 206/05, niepubl.). Podobnie w wyroku z dnia 27 marca 2003 r., V CKN 290/00, niepubl., Sąd Najwyższy podkreślił, że w postępowaniu egzekucyjnym funkcjonują w sposób autonomiczny różne środki ochrony prawnej i nie ma w ich obrębie układu hierarchicznego, a uruchomienie każdego z nich jest uzależnione od zaistnienia ustawowych przesłanek. Powódka skorzystała zaś z możliwości zaskarżenia postanowienia w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności, jednakże postanowienie to zostało utrzymane w mocy i jest prawomocne.

Przechodząc do oceny zasadności powództwa przeciwegzekucyjnego należy w pierwszej kolejności rozróżnić dwie grupy zdarzeń wskazane w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

Do zdarzeń grupy pierwszej, powodujących wygaśnięcie zobowiązania, należą w szczególności: wykonanie zobowiązania przez dłużnika, potrącenie, odnowienie, zwolnienie z długu, świadczenie w miejsce spełnienia (datio in solutum), przelew powodujący zmianę wierzyciela (art. 509 k.c.), przejęcie długu powodujące zmianę dłużnika (art. 519 k.c.), następcza niemożliwość świadczenia (art. 475 k.c.). Natomiast do zdarzeń drugiej grupy, związanych z niemożliwością egzekwowania zobowiązania, należą: przedawnienie roszczenia, rozłożenie świadczenia obciążającego dłużnika na raty, prolongata terminu spełnienia świadczenia udzielona dłużnikowi przez wierzyciela, skorzystanie przez dłużnika z zarzutu zatrzymania.

Powódka, jako podstawę powództwa przeciwegzekucyjnego, wskazała przedawnienie roszczenia pozwanego Skarbu Państwa, wynikającego z pkt 4 wyroku z dnia 14 kwietnia 2010 r. W rozstrzygnięciu tym Sąd Apelacyjny w Warszawie nakazał ściągnąć z zasądzanego roszczenia od (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 88.800,00 zł tytułem brakującej części opłaty sądowej od pozwu. Jako podstawę tego rozstrzygnięcia należy wskazać art. 113 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2014 r. poz. 1025 t.j. ze zm.). Zgodnie z tym przepisem koszty nieobciążające przeciwnika sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji nakazuje ściągnąć z roszczenia zasądzanego na rzecz:

- 1) strony, której czynność spowodowała ich powstanie;
- 2) strony zastąpionej przez kuratora lub
- 3) osoby, na której rzecz prokurator wytoczył powództwo lub zgłosił wniosek o wszczęcie postępowania.

Nieuiszczone koszty sądowe stanowią należności Skarbu Państwa. Stosownie do art. 116 u.k.s.c., termin przedawnienia roszczenia o ich zapłatę wynosi trzy lata, licząc od dnia, w którym nastąpiło prawomocne zakończenie sprawy. Innymi słowy, bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się z dniem uprawomocnienia się postanowienia zawierającego rozstrzygnięcie o opłatach sądowych. Przepis ten jest szczególnym wobec przepisu art. 118 k.c. (uchwała SN z 21 października 1994 r., III CZP 136/94; OSNC 1995, nr 2, poz. 38) a tym samym także wobec art. 125 k.c. Zarówno regulacja z art. 116 u.k.s.c., jak i z 125 k.c. podyktowana jest powagą przywiązywaną przez porządek prawny do

prawomocnych orzeczeń, wydawanych przez powołane do tego organy. Stwierdzenie roszczenia w takim orzeczeniu musi być traktowane jako usuwające wszelką niepewność co do zasadności tego roszczenia.

Powołując się na treść art. 117 § 2 k.c. powódka podnosiła, że po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jej zaspokojenia, chyba, że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. W konsekwencji przyjąć należy, że roszczenie nadal istnieje, lecz wyłączona jest jego przymusowa realizacja. Skoro więc początek biegu terminu przedawnienia pozwanego Skarbu Państwa zaczął biec w dniu wydania prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji – tj. 14 kwietnia 2010 r. – to na dzień nadania temu rozstrzygnięciu klauzuli wykonalności tj na dzień 15 kwietnia 2013 r., roszczenie było przedawnione. Niemniej jednak, zdaniem Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie nie nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie nie może być egzekwowane, ponieważ stosownie do treści art. 125 k.c. w zw. z art. 116 u.k.s.c. nie upłynął trzyletni okres przedawnienia roszczenia stwierdzonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie a to z tego powodu, że doszło do przerwania jego biegu poprzez złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności.

W pierwszej kolejności sąd meriti pragnie jednak ustosunkować się do kwestii dopuszczalności stosowania przepisów kodeksu cywilnego o przedawnieniu do należności Skarbu Państwa. Powódka zajęła bowiem na stanowisko, iż do należności tych, jako roszczeń publicznoprawnych, nie ma zastosowania art. 123 k.c., określający przyczyny przerwania biegu przedawnienia. Sąd Okręgowy w niniejszym składzie nie podziela tego stanowiska i zważył, że co prawda w doktrynie prezentowany jest pogląd, według którego pomiędzy stroną składającą pismo podlegające opłacie a Skarbem Państwa – sądem nawiązuje się w zakresie kosztów sądowych stosunek administracyjnoprawny (K. Gonera: Komentarz do ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Wyd. LexisNexis, Warszawa 2008, s. 558), to niemniej jednak, sąd w niniejszym składzie podziela pogląd, zgodnie z którym uznaje się ten stosunek za stosunek cywilnoprawny a w konsekwencji prawo Skarbu Państwa do żądania należności z tytułu kosztów sądowych uznaje się za roszczenie cywilnoprawne, do którego – jeżeli brak przepisów szczególnych – zastosowanie mają przepisy kodeksu cywilnego dotyczące przedawnienia. Nie można bowiem nie zauważyć, że roszczenie dotyczące kosztów sądowych, jakie przysługuje Skarbowi Państwa – konkretnemu sądowi, powstaje w istocie pomiędzy podmiotami postępowania cywilnego (sąd – strona lub strony) w związku z prowadzoną sprawą cywilną, co przesądza o cywilnoprawnym charakterze tego roszczenia (A. Zieliński: Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Komentarz, Wyd. C.H.Beck, Warszawa 2006, s. 369). Także przytoczona przez powódkę uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2011 r. III CZP 16/11 nie daje podstaw do kategorycznego stwierdzenia, iż do roszczeń z tytułu kosztów sądowych nie stosuje się przepisów części ogólnej kodeksu cywilnego o przedawnieniu a w tym odnoszących się do przerwania biegu przedawnienia. W uzasadnieniu tej uchwały – dotyczącej dopuszczalności żądania odsetek za opóźnienie w płatności kosztów procesu – Sąd Najwyższy wprost wskazał, że wierzytelność z tytułu kosztów procesu może znaleźć się w obrocie prywatnoprawnym i podlega wówczas jego regułom z wyłączeniem tych, których zastosowanie podważałoby naturę funkcję kosztów procesu. W ocenie Sądu Najwyższego, taką regułą stanowi doliczenie odsetek oraz ewentualna waloryzacja. Natomiast nie ma zasadniczych przeszkód w stosowaniu do wierzytelności z tytułu kosztów procesu, które znalazły się w obrocie m.in. przepisów o przedawnieniu roszczeń. Skoro więc Sąd Najwyższy dopuścił stosowanie przepisów o przedawnieniu do roszczeń o zwrot kosztów procesu między stronami, to wyłączenie stosowania tych przepisów do roszczeń o nieuiszczone koszty sądowe (które pozostają w nierozdzielalnym związku z kosztami procesu, stanowiąc ich składnik – art. 98 § 2 k.p.c.) byłoby niekonsekwentne. Ponadto należy zauważyć, że stanowiskiem Sądu Najwyższego przytoczonym w uzasadnieniu omawianej uchwały, że przynależność kosztów procesu do sfery prawa publicznego nie oznacza tym samym, że wyłączone jest stosowania do nich pewnych rozwiązań właściwych prawu prywatnemu. W niektórych sytuacjach jest to nawet konieczne – gdy występuje luka operacyjna, czyli niedostatek unormowań umożliwiających stosowanie tego prawa, albo luka tetryczna, a więc w istocie oczywista, jednoznaczna wadliwość prawa. Wówczas korzystanie przez analogię z unormowań prawa prywatnego może okazać się nie tylko uzasadnione, ale wręcz konieczne.

W ocenie Sądu Okręgowego, w pełni uzasadnione jest zatem sięganie po przepisy dotyczące m.in. przerwania biegu przedawnienia co do roszczeń Skarbu Państwa z tytułu kosztów sądowych a w tym opłat sądowych. Jakkolwiek rację ma powódka wskazując, że art. 116 u.k.s.c. stanowi przepis szczególny wobec unormowania instytucji przedawnienia

w Księdze I Tytule VI kodeksu cywilnego, to jednak nie można nie zauważyć, że jest to regulacja szczególna co do terminu przedawnienia tych roszczeń oraz ustalania początku jego biegu. Przepisy ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych czy też kodeksu postępowania cywilnego nie wskazują natomiast na okoliczności w jakich bieg przedawnienia nie rozpoczyna się czy też ulega zawieszaniu lub właśnie przerwaniu. Ustawy te zawierają bowiem przede wszystkim normy prawa procesowego a nie materialnoprawne. W ocenie Sądu Okręgowego, jak najbardziej uzasadnione jest sięganie w tym wypadku do przepisów kodeksu cywilnego. Niezasadne jest takie rozumienie art. 116 u.k.s.c. w wyniku którego wyłącza się stosowanie przepisów kodeksu cywilnego co do nieuregulowanych w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, kwestiach związanych z przedawnieniem roszczeń. Nie można również nie zauważyć swoistej niekonsekwencji powódki, która z jednej strony twierdzi, że nie stosuje się do roszczeń z tytułu kosztów sądowych przepisów kodeksu cywilnego, przy czym jednocześnie sam powołuje się na te przepisy (art. 117 k.c.).

W konsekwencji należy wskazać, że nawet podzielnie poglądu powoda, iż przedmiotowe roszczenie wynikające z pkt 4 wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 kwietnia 2010 r. jest roszczeniem publicznoprawnym, nie stoi na przeszkodzie zastosowaniu do tych roszczeń ogólnych przepisów dotyczących przedawnienia a w tym odnoszących się do przerwania biegu przedawnienia. W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle obecnie obowiązujących przepisów, nie ma żadnego uzasadnienia dla pozbawienia Skarbu Państwa możliwości przerwania biegu przedawnienia jego roszczeń z tytułu nieuiszczonych kosztów sądowych a tym samym stawiania tego szczególnego podmiotu w sytuacji innej, mniej korzystnej niż ma to miejsce w odniesieniu do pozostałych uczestników obrotu cywilnoprawnego. Jednocześnie zważyć należy, że w realiach niniejszej sprawy Skarb Państwa znalazł się w szczególnej sytuacji prawnej, ponieważ egzekwowanie opłaty sądowej, o której mowa w pkt 4 wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 13 marca 2009 r. warunkowane było uprzednim spełnieniem świadczenia przez (...) S.A. na rzecz (...) S.A., bowiem Skarb Państwa uprawniony był ściągnięcia nieuiszczonej opłaty sądowej od apelacji jedynie z roszczenia, przysługującego (...) S.A. wobec (...) S.A. a tym samym nie mógł prowadzić egzekucji wobec całego majątku powódki.

Zgodnie zaś z art. 123 § 1 k.c. bieg przedawnienia przerywa się:

- 1) przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia;
- 2) przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje;
- 3) przez wszczęcie mediacji.

W ramach niniejszego postępowania, pozwany podnosił, iż doszło do przerwania biegu przedawnienia roszczenia na skutek wniesienia przez niego przed jego upływem wniosku o nadanie klauzuli wykonalności. Należy wskazać, że zapatrywania co do wpływu złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na bieg terminu przedawnienia ewoluowały w orzecznictwie. Obecnie jednak pogląd o tym, iż złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu przerywa bieg przedawnienia jest dominujący w judykaturze i zyskał powszechną aprobatę (wyrok Sądu Najwyższego z 12 stycznia 2012 r., II CSK 203/11, LEX nr 1125087, wyrok Sądu Najwyższego z 5 listopada 2004 r., II CK 478/03, LEX nr 359477, wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2004 r., II CK 276/04, LEX nr 284135). Pogląd ten w pełni podziela Sąd rozpoznający niniejszą sprawę.

Przepis art. 123 § 1 pkt 1 k.c., poza przesłanką czynności procesowej przedsięwziętej bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, nie określa żadnych dodatkowych warunków. Konieczne jest tylko to, by przedsięwzięcie przez wierzyciela określonej czynności procesowej obiektywnie mogło doprowadzić do skutku określonego w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. i by m.in. w tym celu czynność ta została przez wierzyciela podjęta. Istotne jest zatem tylko zgłoszenie roszczenia w określonym celu przed właściwym organem, w prawem przewidzianej formie a także obiektywna skuteczność tej czynności, tj. jej zdolność do wywołania skutku w postaci realizacji roszczenia (Sąd Najwyższy w wyroku z 4 października 2006 r. II CSK 202/06, nie publ.). W ocenie Sądu Okręgowego, warunek ten spełnia wniosek o nadanie klauzuli wykonalności, stanowi on bowiem (poza

przypadkami nadawania klauzuli wykonalności z urzędu) – *conditio sine qua non* zaspokojenia roszczenia. Do czasu ukończenia postępowania wywołanego tym wnioskiem, uprawniony nie może podjąć innej czynności mogącej też przerwać bieg przedawnienia. Stąd złożenie tego wniosku nie tylko powoduje przerwanie biegu przedawnienia, ale też jego zawieszenie aż do czasu ukończenia postępowania wywołanego tym wnioskiem (Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 7 maja 2014, nie publ.). Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 stycznia 2012 r. (II CSK 203/11, nie publ.) literalna wykładnia przepisu art. 123 § 1 pkt 1 k.c. – „czynność przedsięwzięta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia” – prowadziłaby do przypisania ustawodawcy nieracjonalnego działania. Niepodobna bowiem przyjąć, by jego wolą było dopuszczenie do przedawnienia roszczenia w czasie postępowania klauzulowego, na czas trwania którego wierzyciel nie ma wpływu. Postępowanie to może ulegać wydłużeniu, zwłaszcza w razie wniesienia środka odwoławczego. Wykładnia literalna stanowiłaby też wyłom od zasady, według której przedawnienie nie może biec, jeżeli uprawniony nie ma możliwości realizowania roszczenia. W uchwale z dnia 16 stycznia 2004 r., III CZP 101/03, OSNC 2005, nr 4, poz. 58, z glosą A. Biela, M. Praw. 2005, nr 16, s. 812, Sąd Najwyższy przyjął, że: wniosek o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przerywa bieg przedawnienia, jednocześnie zaakcentował, że teza ta odnosi się do każdego wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bez względu na to, czy dotyczy on sądowego czy pozasądowego tytułu egzekucyjnego. Pozwany Skarb Państwa - Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie złożył zaś wniosek o nadanie klauzuli wykonalności orzeczeniu, które prawomocne stało się w dniu jego wydania – tj. 14 kwietnia 2010 r. - w dniu 20 marca 2013 r. czyli przed upływem biegu terminu przedawniania. W konsekwencji należy stwierdzić, że bieg przedawnienia został wówczas przerwany. Nie doszło więc, jak twierdzi powódka do przedawnienia roszczenia, co oznacza, że jego powództwo przeciwegzekucyjne oparte na tej podstawie, jest niezasadne i dlatego Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu oraz zasadę kosztów niezbędnych i celowych. Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi koszty procesu. W przedmiotowej sprawie stroną przegrywającą jest strona powodowa. Sąd nie znalazł podstaw do odstąpienia od powyższej zasady. Wobec powyższego, zasądzono od powódki na rzecz pozwanego kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, mając na względzie art. 11 pkt 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz.U. z 2013 r. poz. 1150 ze zm.), zgodnie z którym koszty zastępstwa procesowego zasądzone lub przyznane Skarbowi Państwa w sprawie, w której zastępstwo procesowe Skarbu Państwa wykonuje Prokuratoria Generalna, przysługują Skarbowi Państwa - Prokuraturii Generalnej. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego ustalono na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia z dnia rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013 poz. 461 t.j.) w zw. z art. 99 k.p.c.

Mając powyższe na względzie, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

SSO Emilia Szczurowska

(...)

(...)